

Aikakauskirja Duodecimin kirjoituspalkinnot 2011

Lääketieteellinen toimitus on valinnut kahdentoista viimeksi kuluneen kuukauden aikana Aikakauskirjassa julkaistujen artikkeleiden parhaimmiston. Palkitsemisen perusteina ovat ennen kaikkea artikkelin tekstin ja viestin selkeys, ajankohtaisuus, yleinen kiinnostavuus ja lehden valistuneelle yleislukijalle sopiva viritystaso. Toimituksen tavoitteena oli myös palkita aihepiiriltään vaihtelevia artikkeleita.

Markus Mäkinen (2000 €)

Sahalaita-adenoomat ja -syöpä: uutta tietoa kolorektaalisyövän patogeneesistä

Katsaus. Duodecim 2010;126(17):2002–11.

Markus Mäkinen kuvaa erinomaisesti kuvitetussa katsauksessaan sahalaitapolyyyppien löytymisen jälkeen tarkentunutta kolorektaalisyövän esiasteiden luokittelua. Sahalaitapolyyyppit muodostavat tavanomaisten adenoomapolyyyppien jälkeen kolorektaalisyövän toiseksi merkittävimmän esiasteryhmän. Koolonin ja peräsuolen sahalaitapolyyyppit ovat patologille erityisen ongelmallisia, koska väärä hyperplastisen polyypin diagnoosi saattaa johtaa potilaan kannalta liian harvaan seurantaan. Sahalaitapolyyyppien patogeneesi ja eteneminen ovat erilaisia kuin tavanomaisten adenoomapolyyyppien.

Tarja Melartin, Maaria Koivisto (2000 €)

Persoonallisuushäiriöinen potilas vastaanotolla – hoito takkuua, lääkäri väsyä

Katsaus. Duodecim 2010;126(20):2389–98.

Jopa noin kymmenesosalla väestöstä voidaan todeta jokin persoonallisuushäiriö. Kliinisen työn kannalta vaativia ovat etenkin tunne-elämältään epävakaat ja narsistiset persoonallisuudet. Persoonallisuushäiriön luonteeseen sairautena kuuluu, että häiriö tuntuu ja näkyy nimenomaan potilaan ja lääkärin vuorovaikutuksessa. Tarja Melartinin ja Maaria Koiviston erinomaisessa katsauksessa kuvataan erilaisten persoonallisuushäiriöiden piirteitä ja annetaan vinkkejä tällaisten potilaiden pitkäjänteiseen hoitoon. ”Poskettoman hyvä artikkeli, joka toimii silmien avaajana”, kommentoi katsausta eräs lukija lehden verkkosivuilla.

Ilona Merikanto, Timo Partonen, Tuuli Lahti (2000 €)

Evoluution säilyttämä uni

Katsaus. Duodecim 2011;127(1):57–64.

Uni on hyvä esimerkki evolutiivisesti konservoituneesta toiminnosta: unta ilmenee koko eläinkunnassa. Unen säätelyn samankaltaisuuden ansiosta eläinmalleja ja geenimutaatioita on käytetty apuna paitsi perustutkimuksessa myös selvitetessä uneen liittyvien sairauksien syntymekanismeja. Tässä katsauksessa kuvataan kiinnostavasti myös uusia havaintoja oppimiseen ja muistiin sekä unen säätelyyn liittyvien geenien mutaatioista, jotka tukevat hypoteesia unen säätelyn konservoitumisesta evoluutiossa.

Hanna Vasarainen, Mirja Ruutu, Antti Rannikko (2000 €)

Eturauhassyövän aktiiviseuranta

Katsaus. Duodecim 2011;127(6):593–9.

Eturauhassyövän yli diagnostiikka johtaa herkästi ylihoitoon ja samalla potilaat altistuvat hoitojen haittavaikutuksille. Hyväennusteisen eturauhassyövän hoitojen rinnalle on nostettu vaihtoehdoksi aktiivinen seuranta, jota kirjoittajat kuvaavat tässä palkitussa katsauksessa. Aktiiviseuranta tarkoittaa, että radikaalihoitoihin ikänsä ja kuntonsa puolesta soveltuva potilas on välittömän kuratiivisen hoidon sijasta tarkassa seurannassa. Aktiiviseurannan avulla kuratiivinen hoito voidaan antaa myöhemmin, jolloin hoitohaitaton elinaika pitenee.

Hanna Huopio, Timo Otonkoski (2000 €)

Vastasyntyneen diabetes

Katsaus. Duodecim 2011;127(6):534–41.

Neonataali-diabetes on vain harvoin seurausta autoimmuuniprosessista. Sen taustalla on todennäköisemmin yksittäisen geenin alueella esiintyvä geenivirhe, joka johtaa taudin kehittymiseen. Noin 1–2 % kaikista diabetestapauksista aiheutuu yhden geenin alueella esiintyvistä mutaatioista (monogeeninen diabetes). Monogeenisen diabetesmuodon synn tunnistaminen on tärkeää, koska sillä on useimmissa tapauksissa merkitystä hoitolinjan valinnassa sekä arvioitaessa sairauden ennustetta ja periytyvyyteen liittyviä tekijöitä. Erityisen tärkeää on löytää kalium-ATP-kanavageenien aiheuttama neonataali-diabetes, koska insuliinihoito voidaan tällöin yleensä korvata suun kautta annettavalla sulfonyyliurealääkityksellä.